

H. iur. 2. num. 14

1726, 1 14

8

EX HISTORIA ECCLESIASTICA
DE
**CONCILIIS LA-
TERANENSIBUS**

IN HOLSATORUM INCLYTA ACADEMIA
EX
CONSTITUTIONE FRIDERICIANA
PRAESIDE

PHILIP. FRID. HANE,

PHILOS. DOCT. HIST. ECCLES. ET PROFAN.
PROF. PUBL. ORD. ATQUE ORDINIS SUI
p. t. DECANI

PUBLICAE DISSERET

RESPONDENS

JOH. HENR. TWIETMEYER,

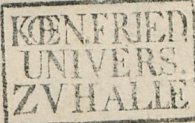
ROSTOCH.
PHIL. ET THEOL. STUD.

ANNO MDCCXXVI. AD DIEM VI. AUGUST.

H. L. Q. C.

KILIAE,

LITTERIS JOHANNIS CHRISTOPHORI REUTHERI,
ACAD. TYOGR.

EX HISTORIA ECCLESIASTICA
DE
CONCILIIS LA-
TERANENSIBUS
IN HOLZATORUM INCLITA ACADEMIA
EX
CONSTITUTIONE FRIDERICIANA
PRAESIDE
PHILIP. FRID. HANE.

PHILOS. DOCT. HIST. ECCLES. ET PROFAN.
PROF. PUBL. ORD. ATOQUE ORDINIS SUI
P. C. DECANI

PUBLICAE DISSERTATIONIS
RESPONDENS

JOH. HENR. TWITTMAYER,

ROSTOCK.
PHIL. ET THEOL. STUD.

ANNO MDCCCXXV. AD DIEM VI. AUGUST.
H. L. G.

KLASSE,
LITTERIS JOHANNIS CHRISTOPHORI REITHNERI
ACAD. TYPOG.

Q. D. B. V.

DE CONCILIIIS LATERANEN-
SIBUS.

PRÆFAMEN.

Præ multis suis Præcessoribus Papæ hodierni
BENEDICTI XIII. sanctitatem late celebrant
Pontificii : nos illam suis cultoribus merito
relinquimus adorandam, nec illud invidere
poterimus, si vel olim Beatorum vel San-
ctorum etiam cœtui eundem in his terris jam adscripserint.
Illud saltem ex reliquis ejus operibus ad majorem quandam
nos permovere attentionem debuit, quod Concilium aliquod
in Laterano S. Johannis indixerit habendum, ipsamque hanc
destinationem suam anno superiori etiam quodammodo exe-
cutus sit; cujus quidem rei exemplum superior ætas in binis
vix elapsis vidit seculis. Quemadmodum autem res Ecclesia-
stica omnis non parum undiquaque ex genuinis suis antiqui-
tati-

A

tati-

tatibus superioribus temporibus fuit illustrata, ita quod ad Laterani, conciliorumque in eodem celebratorum faciem præcise spectat, hæc non adeo omnibus nota, & quod res videbatur aliena, & obsoleta, Nostratibus parum fuit obvia. Permovitque hæc ratio dubio procul celebratissimum Academiæ Salanæ Theologum, atque Professorem hodie Præmarium, Jo. Franciscum BUDDEUM, ut, quam superiori anno Programmatis loco ederet, commentationem *de Conciliis Lateranensibus rei Christianæ noxiis* ita adornaret, ut ad ævi superioris in hoc eodem Laterano res gestas subinde respexerit. Cumque tamen & scopum perinde suum ob oculos semper habuerit, ut quod rei Christianæ fuerit proficuum vel minus eliceret, facile inde colligitur, quod post institutam a se messem & spicilegium haud contemnendum aliis reliquerit. Ita autem non modo in singulorum hic habitorum conciliorum actis percensendis, atque certo completoque eorundem numero ineundo multa fecit reliqua, sed & quæstiones præterea non unæ occurrunt, ex pragmatica Lateranensium rerum consideratione decidenda. Operæ igitur hoc precium esse, facile quis admiserit, ut ex idoneis, quæ forte ad manus sunt, præsiidiis atque fide dignis monumentis, iterata quædam de hoc argumento commentatio instituatur. Quæ autem ex temporanea quadam scriptione in hunc censum afferri licuit, in Capita s. Sectiones duas dispescuimus. Quarum *prima* exhibebit historicam horum Conciliorum seriem: *Secunda* vero praxin exponet, & quasdam non exigui momenti, ad hanc causam spectantes, quæstiones ex fontibus H. E. genuinis illustrabit. Faxit Deus Feliciter!

SECTIO I.

SECTIO I. HISTORICA.

§. I.

Concilia Lateranensia, horumque faciem ad hodiernum usque diem historica narratione delineaturi, ad incunabula illorum primo respiciendum, probe judicamus: Ubi missis quidem, quæ de Conciliis ex Antiquitate ac Historia Ecclesiastica in communi afferri solent, rationem saltem vocis *Laterani* habemus, unde hæc Concilia Laterana insigniuntur? Quantum igitur ex veterum monumentis ac scriptoribus tam priscorum seculorum, quam recentioris temporis (*) colligitur, palatii faciem præ se olim basilica illa tulit. quæ jam vocatur Laterana, ac sita est in monte Cælio, qui est in secunda Urbis regione: Structorem sui agnoscit *Lucium Sestinum Lateranum*, qui primus ex plebejis ad consulatus spartam & dignitatem ascendit A. U. C. 380. post quæ fata inter familias Patritias ejus quoque posteri locum semper habuerunt, ut videre est apud *Fulvium Ursinum* in Familiis Romanis, & *Onuphr. Pavvin.* in Fast. Consul. ad A. 380. Qualis vero origo nominis Laterani, an a lateribus, ex quibus Palatium hoc magnifice exstructum; an a latere, illa corporis humani sub alis parte, quemadmodum *Cicero* abs Cicere malis suis inhærente, hic *Vir* nomen suum duxerit, **CIAMPINUS** ipse l. c. C. II. p. 4. determinare haut audet. Ineptam vero & hæc longe futiliorem esse derivationem facile agnoscimus, quam afferre barbaro quondam seculo voluit *Rupertus*, Abbas Tuitiensis, Neronem huic loco nomen dedisse hariolatus, quod ille ibidem *latens ranas* eructaverit; hæc sua nominis hujus originatione falsè derisus & fatis explosus ab aliis. (**)

(*) Sequimur **RASPONUM**, **ALEMANNUM** & **CIAMPINUM**, qui præcipuam & peculiarem in rebus, ad *Lateranum* pertinentibus

A 2

buc

bus, explicandis operam posuerunt. Et Cæsar quidem RASPO-
 NUS, S. R. E. C. de Basilica & Patriarchio Laterano Lib. IV.
 Romæ 1656. in fol. edidit. Nicolai ALEMANNI, natione Greci,
 Romæ autem in Vaticano Bibliothecarii, Diff. de Lateranensibus
 parietinis ibid. 1625. jam prodierat; nunc autem in cæpto a J.
 G. GRÆVIO, atque a Pet. BURMANNO continuato splendidissimo
 Thesauro Antiquitat. & Hist. Italiæ Tom. VIII. Vol. IV. n. IX.
 recusa iterum prostat. Jo. CIAMPINUS de Sacris Ædificiis a
 Constantino M. constructis synopsis historicam 1693. in fol.
 Romæ publicavit.

(**) A Thoma nempe REINESIO de Palatio Lateranensi ejusque
 Comitrua p. 19. seqq. Cel. BUDDEO. l. c. & Jo. Christoph. CO-
 LERO in Anthologia P. 1. §. 7. p. 47. seqq.

§. II.

Qui, quales, & quot Sextiorum successive hoc incolue-
 rint Palatium, æque non constat, nisi quod apud nonnullos
 Autores mentio injiciatur *Plautii Laterani*, quem a *Nerone* gla-
 dio interfectum *Tacitus* scribit *Annal.* Libr. XV. Cap. 49. *Sextilii*
Laterani sub *Marco Aurelio* & *Claudii Laterani* sub *Severo*, quo-
 rum juxta ac aliorum non nullorum nomina ex idoneis mo-
 numentis excitat *Ciampinus* l. c. p. 4. sq. Viri vero hi partim Con-
 sularem & Senatoriam dignitatem ornarunt, partim bellicis &
 civilibus rebus ac muneribus fuerunt insignes. Quo demum
 fato, an jure hæreditatis, an publica proscriptione, an morte
 Plautiorum Sextorum, virili genere deficiente, ad *Faustam*
Uxorem Constantini M. hæc basilica devenerit? *Ciampino* l. c.
 p. 6. ignorantiam suam hic ingenue fatente, neque nos inve-
 stigare amplius sustinemus. Hoc tamen certum, quod Con-
 stantini M. tempore hoc palatium maxime enituerit, ubi a
 Constantino M. ad sacra ibi peragenda destinatum, multisque
 prærogativis auctum, *Melchiales* & post illum *Silvester* Epi-
 scopi

scopi & Præfulis officium in illo sustinuit. An vero Papæ ut Petri successori Constantinus M. hoc templum tanquam peculium donaverit, illa sub iudice lis est, de qua infra.

§. III.

Antequam progrediamur dispiciendum erit, quibusnam templum hoc gaudeat titulis: inter quos multæ considerationis est vox *Basilica*, cuius ἑρῶν cum in aprico sit positum, usum loquendi tantum respicimus: *Erant nimirum basilica ædificia magnifica columnis multis suffulta, & plano tecto, in quibus mercatores non modo merces suas vendebant, verum etiam judicia exercebantur, & forte etiam non nunquam recitationes fiebant*, teste Gisberto CUPERO in Epist. II. Lactantii editioni de mortibus persecutorum Ultraject. 1692. p. 324. adjecta, addatur Basil. FABRI *Lexicon*, a Buchnero Cellario aliisque auctum in voce *Basilica*: hinc quia modo enumeratis affectionibus gaudebat Plautii Laterani palatium, nomen etiam retinuit, cum a Constantino M. sacris Christianorum initiatum esset. *Constantiniana* porro insignitur, quia hic Imperator auctor fuit cultus veri in illo instituti, nullatenus vero, quod ab illo hoc templum sit constructum, ut *Ciampino* p. 7. persuasum fuit. Ecclesia *s. Johannis* præterea audit, a baptismali fonte in quo Constantinus a lepra purgatus, sed teste idoneo nullo, vulgo traditur; quamvis nec in hoc sibi constare videatur *Ciampinus* p. 12. & 13. ubi præter Johannem Baptistam & Johannem Apostolum & Evangelistam Ecclesiæ hujus Patronum facit. Ecclesia *Salvatoris*, quia hujus vero cultui fuit consecrata; Denique pro *Ecclesiarum omnium matre*, quæ reliquas tanquam filias enixa sit, abs Pontificiis habetur. Reliqua nomina, cum non sint adeo magni momenti, hoc loco prætermitimus.

§. IV.

Quod ipsæ hæ ædes Lateranenses inde per mille annos & ultra, siquidem haut fallit calculus a *Ciampino* initus, fuerint

rint sedes Romanorum Pontificum, qui & inde nomen traxerint peculiare, ad institutum nostrum non adeo pertinet, quare præter appositum *Reinesii* l. c. p. 21. datum iudicium de hac re nihil addere hic libet. Ita autem *Reinesius*: *Pontifices Romani*, inquit, *cum nondum sibi conscii essent omnipotentie & majestatis suæ, titulo Lateranensis episcopi contenti erant, angusti rursum coloni*. Longo sirmate deducere quoque possemus quæ facta vel secunda vel adversa, quæ ruinæ, quæ incendia, quæ iterum restorationes & ornamenta illi obtigerint, siquidem & hæc ad scopum nostrum quicquam facerent. Præter enim *Cæf. Rasponum*, *Alemannum*, *Ciampinum* supra excitatos hæc latius edisseruntur apud *Onuph. PANVINUM*, *Guid. PANCIROLLUM*, *Georg. FABRICIUM* in *Descript. Rom.* una cum *Alexandr. DONATI S. J. Roma Vet. & recent.* in *Jo. G. GRÆVII Thesaur. Antiquitat. Rom.* Tom. III. recusos, quibus & novissime accesserunt *Alexand. BALDESCHIUS* & *Jo. Maria CRESCIMBENIUS* in *Comment. sub. tit. Stato della chiesa papale lateranense nell' anno 1723.* Rom. 1723. edit. vid. *Aët. E. rud. Lips. Ao. 1725. m. Mart. p. 129. sqq.* Missis autem his, ut de palatio adjacente peculiariter quædam adjiciamus, sequens nostra narratio sibi postulat: si enim *Ciampino* credimus, *Constantinus M.* prope Basilicam exstruxit Palatium aliquod, vulgo patriarchium dictum, in quo pontifices sedem fixerunt; Unde & factum est, ut quædam Concilia in Palatio, quædam vero in ecclesia Laterana sint habita, quorum distinctam rationem habendam esse, mox infra videbimus.

§. V.

Ad ipsa jam Concilia Lateranensia accedentes, primum illud ut multis moneamus supervacaneum ducimus, esse hæc probe discernenda a Conciliis aliis Romæ itidem celebratis, utpote quorum numerus centenarium longe superat. Vid. ho-

rum

rum catalogos a Guil. CAVE in *Hist. Lit. Script. Eccl.* à b. Casp. SAGITTARIO in *Supplem. f. Tom. II. Introduct. in Hist. Eccl.* p. 1311. sqq. ac novissime omnium à Cel. Jo. Alb. FABRICIO in *Biblioth. Græc.* Vol. XI. ordine chronologico suppeditatos. Illud vero prænotasse nostra magis interest, cujus mentionem jam in præced. §. paucis injecimus: nimirum celebrata esse concilia hæc Lateranensia alia in ipsa ecclesiæ hujus Laterani basilica, alia vero in adjacente eidem palatio seu patriarchio, illa Romanorum Præfulum sede paulo supra descripta. Horum peculiaris, quod aliis haut observatum deprehendimus, ratio habita est Cas. RASPONO & Jo. CIAMPINO, ita quidem ut ecclesiæ istius Basilicæ Concilia in univèrsum XXV. aulæ vero ejusdem palatii Synodos præterea VIII. peculiariter ibidem habitas, assignent. vid. *Raspon.* l. c. Lib. II. Cap. 11. & Lib. IV. Cap. 4. & ex eodem *Ciampin.* p. 18. Positus autem hic numerus, ubi subducto calculo XXXIII. in univèrsum Concilia Lateranensia prodeunt, immane quantum discrepat ab aliis, qui singulis in Laterano habitis conciliis ordine suo recensitis, summam illorum inire voluerunt. Sic enim CAVE in *Indice Conciliorum Hist. Liter.* edit. Genèv. 1705. subjecto p. 227. XI. Concilia Lateranensia numerat, I. a. 649. II. 1102. III. 1104. IV. 1110. V. 1112. VI. 1116. VII. 1123. VIII. 1139. IX. 1168. X. 1179. XI. 1215: habitum, cui adjici potest, ad quod ipsius historia non pertingit, XII. anno. 1511. coactum. Nec a Caveo discesserunt SAGITTARIUS & FABRICIUS II. cc. quos & pressò nuper secutus pede videtur BUDDEUS ad numerum hunc duodenarium XIII. illud, quod hodiernus Papa BENEDICTIUS celebravit, solummodo addens. Cum de concilianda horum calculorum tam insigni differentia pluribus deinde nobis dispiciendum fuerit, illud tamen hic prænotare juvabit: Dari nempe inter XII. illa a posterioribus hisce scriptoribus

ribus adducta concilia, vel V. minimum, quae a Raspono in catalogo suo longe prolixiori prorsus silentio praetermissa sunt. Non possumus igitur, quin ordine chronologico concilia Lateranensia, quotquot reperire potuimus, omnia, adscriptis auctorum suorum nominibus in peculiari quadam tabula, ut differentia lectorum obtutui sit facilior, hic subjiciamus:

<i>Concil.</i>	<i>Annus.</i>	<i>Papa.</i>	<i>Auctor.</i>
I.	313.	Melchiades.	Rasponus.
II.	337.	Julius I.	Raspon.
III.	484.	Felix II. f. III.	Raspon.
IV.	499.	{ Symmachus.	Raspon.
V.	500.		Raspon.
VI.	501.		Raspon.
VII.	649.	Martinus I.	Rasp. Cave. Sagittar. Fabric. &c.
VIII.	680.	Agatho I.	Raspon.
IX.	732.	Gregorius III.	Raspon.
X.	745.	Zacharias.	Raspon.
XI.	769.	Stephanus III.	Raspon.
XII.	861.	{ Nicolaus I.	Raspon.
XIII.	862.		Raspon.
XIV.	--	Johannes X.	Raspon.
XV.	993.	Johannes XV.	Raspon.
XVI.	--	Benedictus VIII.	Raspon.
XVII.	1050.	{ Leo IX.	Raspon.
XVIII.	1051.		Raspon.
XIX.	1058.	Stephanus IX.	Raspon.
XX.	1063.	{ Alexander II.	Raspon.
XXI.	1065.		Raspon.
XXII.	1065.		Raspon.
XXIII.	1078.	{ Gregorius VII.	Raspon.
XXIV.	1079.		Raspon.

Concil. Annus.	Papa.	Auctor.
XXV. 1102.	Paschalis II.	Raspon. Cav. Sagitt. Fabric. &c.
XXVI. 1104.		- - Cav. Sagitt. Fabric. &c.
XXVII. 1110.		- - Cav. Sagitt. Fabric. &c.
XXVIII. 1112.		- - Cav. Sagitt. Fabric. &c.
XXIX. 1116.		- - Cav. Sagitt. Fabric. &c.
XXX. 1122.	Calixtus II.	Raspon. Cav. Sagitt. Fabric. &c.
XXXI. 1139.	Innocentius II.	Raspon. Cav. Sagitt. Fabric. &c.
XXXII. 1168.	Alexander III.	- - Cav. Sagitt. Fabric. &c.
XXXIII. 1179.		Raspon. Cav. Sagitt. Fabric. &c.
XXXIV. 1215.	Innocentius III.	Raspon. Cav. Sagitt. Fabric. &c.
XXXV. 1302.	Bonifacius VIII.	Raspon.
XXXVI. 1512.	Julius II. Leo X.	Raspon. Sagittar. Fabric. &c.
XXXVII. 1725.	Benedictus XIII.	

§. VI.

Ut in summam contrahamus, quæ circa traditum hunc generalem omnium Conciliorum Lateranensium indicem observari atque moneri possunt, primum ad causas respiciemus, unde hæc computi inter scriptores adductos discrepantia originem forte suam trahere potuerit? I.) Igitur notamus: Concilia illa Lateranensia, quæ *Rasponus* numero longe plura adducit, a scriptoribus istis reliquis non prorsus quidem omitti, sed alio loco, in catalogum Romanorum Conciliorum referri. II.) Concilia illa VIII. quæ in palatio Lateranensis Ecclesiæ celebrata tradit *Rasponus*, esse inter ista, quæ scriptores reliqui a Lateranensibus rescindunt. III.) Non convenisse unquam inter Pontificios, ut Concilia Lateranensia omnia præcise a Romanis distinguerent, quin potius V. illa, nobis N. XXX. XXXI. XXXIII. XXXIV. & XXXVI. posita, tantummodo Lateranensia vulgo nuncupant, ea quidem ex causa, ut istis, quæ libenter Universalia s. Oecumenica vellent, peculiarem quan-

B

dam

dam exinde auctoritatem conciliarent. IV.) Hinc forte esse factum, ut Nostrates si non omnia, nonnulla tamen concilia prioribus adjungerent, in eodem Laterano celebrata, ut auctoritas illa universalis decederet, ex loci hujus forte dignitate petita. V.) Denique Raspono, cum & ipse nonnulla ab aliis recensita prætermiserit in suo catalogo, nec forte suas defuisse rationes, quas an hariolari poterimus, infra periculum faciemus.

§. VII.

Ex his igitur præmissis, cum de causis unde tam diversus apud diversos auctores Conciliorum numerus evaserit, constare quodammodo potuerit, jam etiam, quid in tota re tenendum sit, exinde concludere pronum est. Nimirum calculum a CAVEO, SAGITTARIO, FABRICIO aliisque subductum non quidem esse completum; illud tamen ipsis vitio haut verendum, cum nec Pontificii ipsi vel olim vel etiamnum Lateranensis adeo sollicitè a Conciliis Romanis distinxerint, sed eadem ut plurimum sub Romanorum titulo allegaverint. Imo nec Nostrates illos distinctionem illam adeo præcise curasse, vel ex eo patere, quod nec illud nobis Imo loco positum de A. 313. *Caveus*, nec XI. a. 769. habitum concilium vel *Caveus* vel *Sagittarius*, vel *Fabricius* Romæ in Laterano celebratum fuisse diffiteantur, ut illud pluribus adhuc infra demonstrabimus. Hac igitur ratione nos duos, illud haut præter rem a nobis esse factum, ut calculos, a laudatis nobis auctoribus omnibus initos, conjunxerimus, & Raspono quidem hoc magis nos dedisse fidem, ut numerosiorem ejus catalogum simul adhibuerimus, quoniam illi tanquam scriptori in hac causa domestico, & Ecclesiæ istius quondam Canonico, majora procul dubio adfuerint præsidia, hanc rem altius investigandi, nec causæ nobis etiam hic peculiare appareant, quod ille in hac re lectorem studio fallere voluerit.

§. VIII.

§. VIII.

Sic igitur de numero Lateranensium Conciliorum nunc etiam certi, de actis atque decretis Conciliorum horum omnium ordine foret præcipiendum. Ast cum laborem hunc egregie jam sublevarint alii, non quidem opus esse arbitramur, ut actum hic ubique agamus. Non enim modo insignis auctorum farrago prostat, qui Conciliorum omnium historias & synopses peculiari industria consignarunt, ut horum prolixum & omnium absolutissimum Catalogum nuper suppeditavit etiam Cel. FABRICIUS in laudato *Bibliotheca Græc.* Vol. XI. Cap. II. §. II. p. 100. sqq. ex quo uno alteroque consulto, facile, quid ad Lateranensia nostra pertineat, huc transferri poterit. Sed & ex ipsis nobis sæpe laudatis scriptoribus, CAVEO nempe & SAGITTARIO, præsignem in rem nostram petere licebit apparatus. Et CAVE quidem in *Hist. Liter. Script. Eccl.* P. II. Lond. 1697. primum edita, præclaram Conciliorum omnium notitiam peculiariter tradiderat, quæ deinde in opere suo Genæv. 1705 & 1720. recuso, suo quolibet loco inserta fuit. In SAGITTARII autem Tom. II. *Introduct. in Hist. Eccles.* qui supplementa continet, Ven. Abb. Jo. Andr. SCHMIDII, pro haut ita pridem defuncti! studio & opera potissimum adornata, luculenta satis omnium Conciliorum ordine alphabethico digesta recensio a p. 781-1494. occurrit, accuratiorem simul actorum indicem complexa. Ex his autem, si decerpantur, quæ ad Lateranensia iidem referunt, junganturque cum iis, quæ sub Romanis illi, ut monitum est, adhuc comprehenderunt, in plurimis lectorem haut facile inopem a se dimittent. Quid quod Cel. BUDDEUS in *commentat.* sæpe cit. de allatis a se Conciliis Lateranensibus haut pauca etiam inde attulerit, quæ iterum repetere haut nobis est animus. Denique cum Celebratissimo *Hamburgens.* Polyhistori, Jo. Alb. FABRICIO, post tot horum,

aliorumque exantlatos labores non defuerit copia, ut uberio-
rem adhuc huic de Conciliis argumento lucem accenderet, i-
stique rei integer *Bibliotheca Græca* Tom. XI^{mus} & pars XII^{mi}
inserviat, quid ille in rem nostram totiusque rei literariæ præ-
stiterit, paulo distinctius hoc loco enarrandum esse arbitramur.
Specialiora quidem subinde recurrent; in genere tamen illud
præmonendum ducimus, præter generalia ab ipso Cap. II. &
III. Conciliorum quorumlibet tradita præcognita, comparere
primum Cap. IV. Indicem conciliorum omnium alphabeti-
cum, qui non modo omnes ante editos longe post se relin-
quit; sic enim v. c. numerus Conciliorum Romanorum 142.
quem *Buddens* l. c. p. 4. ex Sagittario perfectiorem producit,
hic ad 160 prope auctus habetur: sed & illud peculiare habet,
quod e regione statim adnotatum legatur, in qua præstantio-
rum, quas habemus Conciliorum editione. REGIA nempe
LABBEANA, & novissima HARDUINIANA, cujuslibet con-
ciliis acta decretaque suo quolibet loco disposita deprehendan-
tur. Quo labore ab inexhausti laboris Viro præstito, nec ab
alio quoquam haut facile imitando, cum de literaria repu-
blica immortaliter meritis sit Vir supra nostras laudes positus,
ita haut minor est, quem deinde eodem adhuc Cap. à p. 337.
usque ad fin. Vol. in tradenda Conciliorum chronologica no-
titia subiit, ubi quidem prædictas istas Conciliorum collectio-
nes, harumque ingentia Volumina non modo ad singulos an-
nos accurate designat comparatque, sed & profus eviscerat.
Contulitque præterea ex BALUZIO, HARDTIO, aliisque, qui
singulorum Conciliorum rationem habuerunt, omnia, quæ
ad totum hoc argumentum, quocumque modo illustrandum,
quicquam facere potuerunt.

§. IX.

Hoc autem modo cum viam jam satis habeamus præmu-
nitam

nitam, pede nunc magis inoffenso ad Laterana nostra concilia progredi, eademque cum sigillatim excutere haut opus sit, facili negotio percurrere poterimus. Imum igitur Concilium Lateranense nobis habitum est illud, quod jussu Constantini M. Imp. a Melchiade s. Miltiade, Episcopo tum Romano, fuit coactum. Diserte hanc synodum Laterano assignat OPTATUS Milevit. Lib. I. contr. Donatist. p. 25. scribens: *Convenerunt in domum Faustæ in Laterano.* Cumque *Rasponus*, *Ciampinusque* illud de palatio basilicæ adjacente interpretentur, idemque *Caveus* l. c. p. 222. ultro agnoscat, reliqui loci hujus rationem determinatam reticentes, pro dissentientibus non habentur, ut hæc adeo disputare haut amplius opus sit. Idum, Illtium, IVtum, Vtum atque Vitum ex Rasponi atque Ciampini fide Lateranensibus fuere annumerata, ab aliis etiam inter Romana referuntur, præter Idum, quod *Cave* plane omittit. Illtium quidem *Sagittarius* l. c. p. 1325. in Basilica S. Petri, sed teste haut adducto, collocat. Tria posteriora *Rasponus* iterum palatio s. patriarchio adsignat, reliqua in ipsam basilicam rejicit. Acta, Canones atque Decreta videantur apud *Fabricium*, quod semel monuisse sufficiat.

§. X.

VIIImum, quod ordine nostro sequitur, Concilium in Lateranensi Basilica a Martino I. Papa habitum, non *Raspono* tantum & *Ciampino*, sed & *Caveo*, *Sagittario*, *Fabricio* aliisque etiam hic determinate memoratur. Hujus celebritatem post *Buddeum* ex *BARONIO* atque *Ant. PAGI* haut iterum repetemus, quæ & forte causa fuit, ut concilium illud vulgo inter Lateranensia primo loco collocetur. VIIIvum, IXnum & Xnum ex *Rasponi* primum auctoritate nobis quidem pro Lateranensibus habentur. Sed nec alii plane dissentiunt. Equidem *Cave* p. 397. diserte VIIIvum illud in basilica Constanti-

niana, quæ eadem est, cum Lateranensi, (vid. supra §. III.) ab Agathone Papa congregatum esse fatetur. Cum eodem conspirat *Sagittarius*, p. 1335. basilicam Salvatoris, quæ & Constantiniana appelletur, indigitans; quamvis hic posterior in anno, quem loco 680 substituit 678, non conveniat, ex eo forte confusus, quod aliud concilium præterea Romæ ab eodem Agathone anno 860 celebratum vulgo commemoretur, vid. *Fabricius*, qui hæc Romana simpliciter nuncupat l. c. p. 469. De IXno tamen sub Gregorio III. hujus nominis Papa, a. 732. habito concilio difficilior quæstio oriri possêt, quod *Cavéus* p. 425. & *Sagittarius*, p. 1337. ad ipsum *Ciampinum* l. c. p. 101. sq. ubi de Basilica S. Petri in Vaticano præcipit, marmorea monumenta in hujus Concilii memoriam præducentem prævoent; sed vero cum eadem monumenta ex parte vetustate exesa sint, tum etiam bina concilia circa idem tempus Romæ celebrata esse inter scriptores hos conveniat, horum alterum ad Lateranum referre licebit, ne Ciampinum vel sibi ipsi vel Raspono etiam contradixisse, statuisse oporteat. Denique Xnum illud *Cavéus* p. 426. quoque diserte post Rasponum in patriarchio Lateranensi collocat. *Sagittarius* atque *Fabricius* Romanum dicunt simpliciter, cujus differentie ratio ex superioribus abunde patet.

§. XI. XIum, quod sequitur, illud est, de quo jam supra speciminis loco observavimus, quod præter Rasponum & Ciampinum & auctores a nobis citati reliqui in eo conveniant, esse hoc ipsum in Laterana basilica celebratum, licet indices eorundem ad Romana duntaxat concilia illud referant, vid. CAVE p. 427. SAGITTARIUS p. 1337. sq. FABRICIOS p. 483. XIIum & XIIIum fide nituntur Rasponi & Ciampini; reliqui Romanis eadem adnumerant. XIVum nobis cum Raspono

spono in hunc censum vocatum, inter incertiora merito relin-
quimus. Quod enim *Ciampino*, qui nec annum sub Papa Jo-
hanne X. determinare audeat, fatendum est, se in Collectione
Conciliorum Labbéana nusquam reperire hujus Concilii vel
acta vel decreta, id nobis quoque de Regia atque Hardainiana
Conciliorum editione haut inficiari licet, utpote nec volam
nec vestigium hujus rei ostendentibus. Non igitur mirum,
quod reliqui hic plane taceant. Certius vero est XVtum, ut-
pote de quo Rasponus præcise locum, quod in palatio Laterani
sit habitum determinare valet; reliqui etiam inter Romana
admittunt. Hoc præterea ex eo celebre est concilium, quod
in illo primus solennis a Pontifice Romano exercitus Canoni-
ficationis actus, qui dubio vacat, in Udalrico Augustano Episco-
po extiterit, teste Jo. MABILLONIO in *Sec. V. Benedict.* n. 99.
sq. & ex eo PAGI, in *Critica* Tom. IV. p. 63. sq. conf. etiam
PAPEBROCH. in *Diss. de solennium canonisationum initiis ac
progressibus*, quæ inserta est propylæo ad *Act. Sanct. m. Maji* p.
171. sq. XVImi denique Concilii par ratio cum præcedente
XIVto erit habenda.

§. XII.

Ad XVIIImum & XVIIIvum ordo nos duceret Concilium,
utrumque abs Papa Leone IX. a. 1050. & 1051. congregatum,
sed cum peculiare nihil de iis habeamus monendum, absque
ulteriori animadversione eadem dimittimus. De XIXno ve-
ro insignis quidam chronologicus scrupulus venit examinan-
dus. Nos Raspono duce ad a. 1058. sub Papa Stephano IX. (al. X.)
illud locavimus; in quo tamen iste ex reliquis nostratibus
consentientem habet neminem. Ita enim nec *Cave*, nec *Sa-
gittarius*, nec *Fabricius*, nec etiam aliquis ex Conciliorum Col-
lectoribus sub Stephano IX. Concilium quoddam habitum a-
gnoscat ullum; a Præcessore Papa Victore II. a. 1057. concilium

lium aliquod esse celebratum affirmat *Fabricius* p. 583. & in Constantianam s. Lateranensem basilicam illud diserte relegant *Cave* p. 548. & *Sagittarius* p. 1352. Imo & cum his conspirat Onuphr. PANVINIUS Lib. IV. de Basilic. Lateran. Porro & Stephani Successor. Nicolaus II. concilium congregasse sequente mox anno 1059. consensu fere omnium perhibetur; quibus & accessit nondum a nobis excitatus, b. Joach. HILDEBRANDUS in *Hist. Concil.* p. 164. sq. hoc ex Lateranensibus Conciliis secundo loco memorans: addatur etiam Barthol. CARANZA in *Summa Concil.* p. 594. edit Duac. de 1659. Cumque adeo ex his appareat, erratum esse fortean a Raspone duce nostrate, tamen nec inter alios tam accurate convenit, ut res omnis ad liquidum perducta videri queat; ac licet propter rationes adhuc incertas seriem cum Raspono inchoatam non statim esse mutandam duximus, litem tamen istam non omnino facimus nostram, sed in medio relinquimus, prolixius ab aliis, quibus placet, deducendam. Tria porro XX. XXI. & XXIIIdum, ab Alexandro II. Papa, prius a 1063. & posteriora duo utraque a. 1065. coacta, profert Rasponus; ab aliis pro Romanis habentur tantum, sed Raspono, qui adeo precise locum, ut priora duo in basilica Laterana, posterius vero in ejusdem palatio, quorum quidem postremum est, collocet, tantisper credimus.

§. XIII.

Sub Papa Gregorio VII. (Hilibrand antea dicto) concilia duo, XXIII. & XXIVtum nempe in censum nostrum retulimus. Præter Rasponum & *Cave* p. 551. & *Sagittarius* p. 1356. horum prius de a. 1078. ecclesiæ Lateranensi, quam Constantinianam s. S. Salvatoris designant, relinquunt; alterum cum *Fabricio*, qui & prius ita nuncupat, pro Romano venditant. Sequuntur Concilia quinque, a XXV ad XXIXnum juxta nostrum cal-

culum; quæ omnia, ut præfert index noster, Paschalis II. Papa coëgit, non sine animadversione quadam nostra prætermittenda. In hoc autem inter auctores ita convenit, ut *Cave, Sagittarius, Fabricius*, aliique cum illis hæc singula quinque Lateranensi basilicæ adsignent. *Rasponus* autem & post eum *Ciampinus* primum saltem ex his de a. 1102. Lateranense agnoscunt, de quatuor reliquis altum silent. Non igitur & hæc e Lateranensium Conciliorum catalogo fuissent eximenda? Non putavimus: Etenim tanta non est apud nos Rasponi, quem hucusque merito admisimus, auctoritas, ut ejus silentium contra tot disertæ auctorum coëvorum, a ducibus nostris reliquis cumulate adductorum, testimonia valeat; quid quod & ipsa horum conciliorum acta atque decreta suis quibuslibet locis apud inferiores etiam Conciliorum collectores, v. c. concilii de a. 1112. apud *Binium* &c. occurrant, cum quibus Rasponum merito committimus. Sicuti igitur in historia omni, ita & in hoc exemplo argumento negativo, i. e. a silentio auctorum ducto, maxima cautione utendum esse arbitramur. Restat, ut, quod supra polliciti sumus, dispiciamus paululum, quas causas forte habuerit suas Rasponus, ut hæc Concilia reticuerit. Equidem hæc ipsi plane fuisse ignota, atque in monumentis Lateranensibus domesticis, quæ ipsum alias consuluisse perhibuimus, hæc esse sola prætermissa, vix vero nobis videtur simile. Si quid igitur conjecturando assequi valeamus, acta a Paschale II. in his posterioribus conciliis forte non æque atque ea, quæ in priori a. 1102. perpetravit, Raspono fuere ad palatum. Etenim illud, quod Imperatore Henrico IV. excommunicato, Jus investiturarum mascule adeo vindicatum atque anethematis fulmine corroboratum fuerat, non potest non adblandiri Pontificum satellitibus. Quod vero in altero deinde concilio a. 1104. idem fulmen quoque tentatum contra Angliæ Regem e-

C

jusque

jusque subditos, jam miserorum est solatium, ubi opulentis-
 simum hoc regnum e faucibus atque potestate Pontificis pe-
 nitus ereptum est. Initium horum de a. 1110. non adeo ma-
 gni momenti fuisse animadvertimus: sed in IVto nobis haut
 obscura vestigia deprehendisse videmur, cur illud cordatioris
 ex Pontificiis libenter e Lateranensium catalogo eliminatum
 vellent. Res paulo altius erit repetenda: Rex jam Germano-
 rum Henricus V. Romam intraverat anno præcedente 1110.
 cui Paschalis Papa obviam factus, nescio qua pompa Regem
 excipiebat. Cum vero mox Episcopalis juris controversia agi-
 tari inciperet, Papa juramento ab Imperatore exacto hoc sibi
 soli adferere non verecundebatur. Quod Imperator ægre fe-
 rens, Paschalem cum suis satellitibus captivum custodia Patriar-
 chæ Aquilejensi commisit. Tandemque causa hunc fortieba-
 tur exitum, ut jus investiendi Episcopos penes Imperatorem
 maneret, in secuta solenni Imperatoris, a. 1111. circa festum
 Paschatos, coronatione ritu hoc peculiari, a Papa ex captivitate
 dimisso, confirmatum, ut interposita per eucharistiam, inter Im-
 peratorem atque Papam divisam, jurisjurandi formula hanc ju-
 ris sui renunciationem publice Papa testatam faceret. vid. ex
 pluribus istius ævi scriptoribus, Pet. DIACONUS in Chron. Ca-
 sinen. Lib. IV. Cap. XL. SIGEBERTUS Gemblac. ad a. 1111.
 HELMOLD Lib. I. C. 40. OTTO FRISINGENSIS Lib. VII. C.
 XIV. SUGERIUS p. 290. GOLDASTUS Tom. uno. p. 255. &c.
 De more, hausto Christi poculo fidem jurandi, peculiariter
 adeundus Nicol. ALEMANNUS in Not. ad Procopium. p. 23.
 His ita compositis, cum pedem vix in Germaniam retulisset
 Imperator, ad priorem vomitum Papa redibat, convocat
 concilium hoc, a centum plus minus Episcopis in Lateranensi
 basilica habitum; rescinduntur pacta paulo ante cum Impera-
 tore tantis fidei firmamentis inita; en totius fabulæ actæ seriem
 verbis

verbis HELMOLDI in *Chronic. Slav. Lib. I. C. 40.* Postquam arrepta benedictione Imperator Teutonicas revisit terras, collecta est in urbe Roma Synodus centum viginti patrum, ubi Dominus Papa acrius accusatus est, pro eo, quod Regem sacrilegum, capto summo Pontifice, tractis Cardinalibus, fuso sanguine Cleri & civium, ad imperiale culmen provexerit, insuper constitutiones Episcoporum, quas Patres sui ecclesiastico juri usque ad mortes & exilia defenserint, huic omnium indignissimo etiam privilegio stabilierit. Ille pretendere cepit necessitatis articulum, maximaque pericula minori dispendio intercepta, strages plebium, incendia urbis non aliter posse refringi; se quidem peccasse, sed impulsus: emendaturum se hanc noxam, secundum quod imperaret sanctum concilium. Accepta ergo satisfactione accusantium refriguit fervor, desinitoque consilio, extortum illud privilegium non privilegium, sed pravilegium vocitandum, ideoque anathemate rescindendum sauxerunt, ipsum praeterea Imperatorem a liminibus sanctae Ecclesiae sequestrandum duxerunt. Qui plura hujus farinae cupit, comparet cum Helmoldo & Concil. collectoribus TRITHEM. in *Chronic. Hirsaug.* p. 353. WILHELM. Malmesbur. Lib. V. p. 618. CONRAD. Ursperg. ad h. a. GOTFRID. Viterbienf. *Chronic.* P. XVII. p. 504. sqq. addatur ex recentioribus NATAL. ALEXANDER. *Hist. Eccles. N. T. Sec. XII.* Diss. IV. Ant. PAGI in Brev. Pontif. Rom. p. 551. sq. Juvat Vti & ultimi a Paschale II. a. 1116. in Laterano celebrati concilii statim subicere seriem, in qua eadem ab eodem chorda iterum oberatum est. Novo enim in Imperatorem fulmine, quod in priori erat sancitum, denuo fuit confirmatum. vid. citatos & praecipue URSPERGENS. ad a. 1116. p. 240. Qui plura de famosissima hoc aeo inter Imperatorem & Papam propter Investituram Episcoporum agitata controversia nosse cupit, adscat Scriptores alibi a *Præsidi* adductos, in Specimine np. Anti-

quitas. Eccles. Mecklenburg. de *Episcopis in his terris primitivis* Sect. II. §. I. & VI. add. Illustr. Burc. Gotth. STRUVIUS in *Syn- tagm. Jurispubl. Imp. R. G.* Cap. X. §. 20. sqq. Hæc potiora sunt acta conciliorum, à Raspono Ciampinoque in numero Lateranensium omissorum: Nonne aliquid subesse causæ merito suspicemur, quod ejusmodi hæc talia sint, quorum inter Pontificios nonnunquam ipsos cordatiores puduerit? Nobis id prorsus habetur persuasum, non posse ac debere Papæorum quempiam, cui ex meliori luto sunt præcordia, haut rubore suffundi, quando Patrem (si Diis placet) sanctissimum cum pactis, religioso jurisjurandi sacramento firmatis ad comædi vel histrionis instar fabulam egisse contueatur? *Licet enim Pontifex pæta jurejurando confirmata revocare noluerit, dum tamen concilio Lateranensi hanc potestatem concessit, a perjuri crimine liberari nequit. Frustra vim & metum obtendebat Pontifex, cum Imperator sua tantum sibi adferret, atque Pontificem ad ea reddenda cogeret, quæ retinere non poterat:* est epicrisis Ven. BUDDÆI de eodem concilio l. c. p. 17. cujus quæ sequuntur observata, & huc conferri merentur.

§. XIV.

Diutius ad concilia Paschalis II. detenti sumus, a reliquis brevioribus nos expedituri. XXXmum ex ordine nostro sequitur Concilium, à Calisto s. Calixto II. in Lateranensi basilica habitum. Quod cum apud scriptores omnes in confesso sit, pluribus non moramur illud, nec cessum illud ab Imperatore Henrico V. in hoc demum concilio Episcopos investendi jus, hoc etiam loco, præter institutum nostrum vindicabimus. Quo vero jure inter Generalia s. Oecumenica Concilia abs Pontificiis hoc ipsum cum quatuor ex sequentibus aliis referatur, dabitur infra in Sectione II. ulterior dispiciendi locus. XXXImum ejusdem cum priori apud Pontificios existimationis est. Præ-

re-

reliquis illud ex multitudine Patrum, quorum circiter 1000. ex Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis &c. Præsidente Papa Innocentio II. ibidem fuere præsentes, ab istius ævi scriptoribus celebratur. Lateranense illud fuisse a nemine negatum legimus. Sed de XXXII do jam eadem cum Raspono & Ciampino controversa oritur, quam superiori s̄pho, de conciliis à Paschale II. in Laterano celebratis, agitavimus. Quod hæc eadem lis ex eodem fonte decidi queat, nulli dubitamus. Ita enim Alexander III. hujus concilii præsides non aliter erga Imperatorem Fridericum I. Barbarossam se gessit, atque supra Paschalis II. erga Henricum V. Eratque idem hujus concilii scopus, nempe assertio tyrannidis Papalis contra jura Casarea; eratque & idem exitus, nempe Imperatoris à Papa prædicto in hoc Concilio facta excommunicatio: quidni & eandem silentii scriptorum prædictorum hic allegare causam liceat? De XXXIII tio ab eodem Papa Alexandro III. a. 1179. coacto minor inter scriptores nostros lis est; omnibus Laterano illud asserentibus, & Pontificiis illud pro Universalis Lateranensis III tio venditantibus. NATAL. ALEXANDER de eodem, sicuti & priori de a. 1122. peculiari dissertatione egit *Sec. XII. Dissert. IX.* ubi de hujus concilii indictione, tempore, loco, præsidente, numero episcoporum, causis & canonum summa, curatius disquirunt.

§. XV.

Restant ex Lateranensibus Conciliis superioribus seculis celebratis tria: XXXIV. XXXV. & XXXVI tum nempe, ex ordine nostro. Prius illud de a. 1215. sub Innocentio III. unanimi scriptorum consensu in Lateranensium numero est positum, nec habemus nos, quod in tanta historiarum luce hic addere debeamus, disputatione de hujus aliorumque auctoritate universalis in sequentem tractationem rejecta. Alterum vero quod a. 1302. Bonifacium VIII. coegisse a nobis perhibitum est,

est, *Cave* P. II. p. 58. *Sagittarius* p. 1360. & *Fabric.* ad h. a. Romanis accensent; Rasponi igitur fide nixi, in catalogum nostrum illud retulimus; hoc satis persuasi, quod ex Laterani domesticis archivis eidem de loci hujus notatione determinata certius constiterit. Postremum est, quod in vicem Pisani a Papa Julio II. a. 1511. ut circa festum Paschatos 1512. celebraretur, indictum, ad patrum usque nostrorum memoriam, donec Papa noster hodiernus surrexit, Lateranensium Conciliorum ultimum fuit. Cum de ejus occasione, loco, modo, continuatione, successu, exitu, & quæ circumstant reliquis, in vulgus notum sit, nihilque novi concordibus tot istius ævi scriptorum suffragiis ex historia a nobis addi queat, de auctore ejus atque Præside, Papa nempe JULIO II. occasione hic ita ferente, contra vulgatam ævi recentioris traditionem historicam, ex vitæ suæ memorabilibus aliquid observare atque monere liceat. Equidem Viri hujus ab infimo sortis genere ad summum Papalis dignitatis culmen evecti ingenium turbulentum & tractandis Martiis negociis, quam mansuetioribus Christi ovibus pascendis aptius natum, testantur, qui illud tempus ex coævis auctoribus scriptis suis illustrarunt. Neque nos vel cordatior quilibet ferociorem hanc hominis indolem in dubium vocare temere sustinuerit. Ex rebus autem ab ipso gestis, notabile illud factum nobis hæsitandi aliquando ansam ingessit, quando Papa iste Julius, bello cum Gallorum Rege Ludovico XII. a. 1510. exorto, cum exercitu Roma egressus, Petri claves furibundus in Tiberim projecisse perhibetur, additis his verbis: *Quia claves S. Petri amplius nil juvant, valeat gladius S. Pauli;* quæ dicens gladium simul evaginarit. Fatemur in dicto factove hoc, quod heroicum præ se ferre vult videri spiritum, primum a nobis desideratum esse illud, quod in clavium ensisque permutatione hoc ipsum alienum satis nobis visum

sum sit, quare non Petri ipsius gladium, qui ex historia sacra notior est, Papa jam miles arripuerit; interim ad penitentiorem rei investigationem, quibus potissimum testibus factum hujusmodi memorabile niteretur, facile alliciebamur. Sed tacentibus coævis auctoribus gravioribus, res statim ad Poëtas rediit, provocantibus scriptoribus recentioribus fere omnibus ad Galli cujusdam, qui circa illud tempus vixit, Gilberti DUCHERII elegos, sat quidem elegantes:

In Gallum, *ut fama est*, bellum gesturus acerbum

Armatum educit Julius urbe manum.

Accinctus gladio, claves in Tibridis amnem

Projicit, & sævus talia verba facit:

Cum Petri nihil efficiant ad prælia claves,

Auxilio Pauli forsitan ensis erit.

Infirmius tamen hoc nobis testimonium usque semper fuit habitum, ut tantæ rei gestæ fides in constanti testium aliorum silentio eidem tuto satis possit inniti. Quare, cum postmodum insignis ævi paulo superioris Critico-Historici, Pet. BÆLII *Dictionar. Hist. Critic.* evolvimus, ipsumque sub tit. *Jules II.* (Not. F.) easdem nobiscum cogitationes voluisse secum deprehenderemus, non dubitavimus amplius, vulgatiorem traditionem hanc liberioris poëticæ fictionis instar habere, de qua appositum illud Papyrii MASSONI dictionarium l. c. profert BÆLIUS: *Poëta modo aliquid argute vel acute dicere videantur, plerumque verumne sit an falsum, propemodum non curant.* Hæc de Julio II. occasione Concilii a se celebrati Lateranensis.

Tandem XXXVIIImum Lateranense Concilium novissimum illud est, quod novo rei exemplo superiori anno 1725. Benedictus XIII. Papa celebravit. Rem in recenti omnium nostrorum memoria versantem prolixius jam nunc recoquere, su-

supervacaneum ducimus. Paucis hæc teneantur: Papam labente anno 1724. die np. 24 Dec. Episcopis in speciali sua provincia constitutis, videlicet inter Capuanam provinciam & Pisanam; nec non Archiepiscopis suffraganeis carentibus & tam Episcopis, sanctæ sedis immediate subjectis, quam Abbatibus nullius Dioceseos indixisse, ut ad concilium habendum in urbem Romam ad diem Dominicam in Albis (quæ est Ima post festum Paschatos, alias Quasimodogeniti dicta, vid. b. Jo. And. SCHMIDIUS in *Hist. Fæstorum & Dominicarum* p. 129.) proximi anni 1725. conveniant. Promulgato vero deinde edicto alio d. 24 Mart. 1725. concilium illud in octiduum post dictam Dom. in albis, diem np. 15 Aprilis prorogasse, hoc tamen cum addito, ut in Patriarchali Lateranensi Ecclesia concilium ipsum celebrandum indiceret, quod in edicto priori non fuerat determinatum. Sic tandem congregatis quotquot interesse poterant atque debebant, diebus 15. 22. 29 Aprilis & 6. 13. 22. 27 & 29 Maji VIII. Sessionibus totum Concilium fuisse absolutum. Hæc brevis succinctaque Concilii sic peracti delineatio. Secuta est postmodum solennis Concilii promulgatio, quam Papa ipse literis d. 25 Octobr. publicatis indulgit. Constat autem Decretis in universum CIV. sub duobus & triginta Titulis, Decretalium more dispositis. Quibus subjiciuntur subscriptiones, qua post Papam Cardinales XXXII. Archiepiscopi V. Episcopi XXXIX. Abbates III. Absentium Episcoporum & Abbatum Procuratores XXXV. denique Secretarii II. manu sua concilium hoc obsignarunt. Post hæc, indicatis concilii administris, tandem claudunt agmen appendices prolixiores, quæ majorem operis typis exscripti partem conficiunt; comparentque autem in his Sanctiones atque Constitutiones XXX. quas Papa ab Antecessoribus suis conditas vel denuo confirmavit, vel ipse recens edidit promulgavitque. Hoc ordine à nobis recensito

typis

typis mandatum CONCILIUM ROMANUM in Sacrosancta basilica Lateranensi anno uniuersalis jubilæi MDCCXXXV a BENEDICTO XIII. &c. celebratum, primum in publicum prodiit Rom. 1725. sumptibus Francisci Gjannini, Palatii Apostolici Bibliopolæ, munitum Papali privilegio ad decennium, ne ab aliis vel in urbe Roma vel locis aliis Status Ecclesiastici imprimatur denuo vendaturque, ut habent verba privilegii d. 31. Jul. 1725. dati. Hanc ut in Novis literariis relatam est, excepit editio quædam Venet. eodem adhuc anno in fol. recusa. Denique & hoc anno 1726. ad exemplar editionis Romanæ idem concilium in Germania bis recusum esse novimus; tum enim Colon. in 4to illud prodiisse ex vernalium nundinarum catalogo constat: tum etiam Monachii curata est editio, ut titulus præfert, prima in Germania. Et hæc quidem illa est, qua nos utimur, quæque in forma chartæ quadripartitæ majori, Alphabeto uno integro & 17. circiter constat plagulis. Hæc de concilii novissimi Lateranensis historica & literaria notitia sufficiant. De eventibus, rerumque in hac Synodo agitatarum argumentis commodior infra dicendi locus dabitur.

SECTIO II. PRAGMATICA.

§. I.

In limine tractationis nostræ statim monuimus, occurrere circa argumentum hoc quæstiones haut exigui momenti, ex pragmatica historiæ præmissæ consideratione decidendas. Ita enim cum rerum quarundam gestarum relatione comparatum est, ut, licet a multis jam retro sæculis perpetrata sint, ex penitiori tamen earundem notitia ad statum usque hodiernum usus redundet amplissimus, isque curatius indagandus. Igitur quicquid in rem nostram vertere liceat, hoc etiam loco dispiciemus.

D

§. II.

Primum autem hic haut abs re disquirendum venit: *Quo loco jactata Constantini M. Ecclesie Lateranensis vel extractio vel donatio habenda sit?* Equidem Iliadem hic post Homerum scribere videremur, si debellatam satis de Donatione Constantini M. controversiam iterum ab oyo ordiri vellemus. Fictitio enim isti Diplomati, quod tum in *Jure Canon. P. I. Distinct. XCVI. c. Constantinus*, tum in *Concil. edit. Reg. Tom. II. & Labbej. Tom. I. ad a. 320.* alibique passim excusum prostat, larva non modo a nostratibus detracta est, sed & post Laurentium VAL-LAM, Lateranensis hujus ædis ante hos trecentos annos Canonicum, quem primum hanc Sylvestro I. Papæ factam donationem dubiam reddidisse meminimus, Pontificiis ipsis quamplurimis, iisque præcipuæ dignitatis & auctoritatis, ÆNEÆ SYLVIO, post Papæ PIO II. in *Dialog. de Donat. Const. M. Raph. VOLATERANO Antropol. Lib. 23.* Nic. CUSANO Cardinal. de *Concordant. Cathol. Lib. III. c. 2.* Cæs. BARONIO in *Annal. ad a. 324. Sect. 118. sq.* Franc. GUICCIARDINO *Hist. Lib. IV. p. 156.* Pet. de MARCA de *Conc. Sac. & Imp. NAT. ALEXANDRO Hist. Eccl. Sec. IV. Diss. 25.* Seb. Nan. TILLEMONTIO, *Hist. Tom. IV. p. 226.* Ant. PAGO in *Critica ad Annal. Baron. ad a. 324. n. XVI.* Lud. El. 'du PIN, in *Bibliotheca Auth. Eccles. Sec. III. p. 59.* & quibus non? sublesta fidei esse capit. Vid. horum omnium loca verbaque recitata ap. Rob. COCUM in *Censura Script. p. m. 170. sqq.* Andr. RIVETUM in *Critico S. Lib. III. Cap. 3. p. 257. sqq.* Matth. FLACIUM in *Catalog. Test. Ver. p. 7. edit. de 1672.* CAVE in *Hist. Lit. Script. Eccles. P. II. p. 99. sqq.* J. E. BUDDEUM loc. sæpe cit. p. 10. sqq. Denique J. A. FABRICIUM in *Bibliotheca Græc. Vol. VI. p. 4. sqq.* & Vol. XI. p. 352. sq. Quin & hanc genuinam esse causam existimamus, quare Jo. HARDUINUS, in novissima Conciliorum editio-

tione sua, hujus donationis tabulas plane omiserit, licet aliam obtenderit, nimirum, quod ab operis sui titulo & instituto prorsus aliena sit. teste FABRICIO l. c. p. 353.

§. III.

Sic igitur quamvis res facile confecta videatur, non desunt sibi tamen Pontificii, ut tam egregium peculium ex alio capite asserant, aliisque argumentis opimam Urbis & Status ecclesiastici prædam sibi vindicent. Per omnia hæc lis, quæ prolixior est, non tangit nos. De Lateranensis Ecclesiæ donatione vel extruptione nobis duntaxat sermo est, quam cum ex ementito illo Constantinianæ donationis diplomate asserere iudicem non ausus esset CIAMPINUS, scriptor in hac causa recentior, ad alia sibi potius præsidia confugiendum esse duxit. Is enim non modo opus jam sæpius citatum de *Sacris Edificiis a Constantino M. constructis*, sed & *Vetera monumenta musæa* &c. præterea II. Tom. Rom. in fol. abs se edita, fidei superintendit ANASTASII, Bibliothecarii, qui exeunte Sec. IX. vixit; cuius tamen cum *Liber Pontificalis*, s. *de Vitis Rom. Pontif. Historiæ*, quod ambigæ non minus fidei nasutioribus futurus sit, ab alio quoquam esset præmonitus, jam anno 1688. idem CIAMPINUS *Examen libri Pontificalis* &c. Rom. in 4to præmiserat, omnimodam, si posset, Anastasio suo auctoritatem conciliaturus. Quomodo vero jam illud præstiterit Ciampinus, nobis hic quidem exquirere datum esset, nisi & hunc laborem antevertisset diligentissimus quondam W. E. TENZELIUS in *Dialog. mensr.* 1695. mens. Febr. p. 139. sqq. ex quibus tantum in rem modo nostram observamus, Vitam Papæ Sylvestri I. quæ inprimis ad causam nostram in censum venit, ex omnibus reliquis, quæ in jejuna illa *Anastasi* compilatione occurrunt, ipso fatente Ciampino, Sect. III. l. c. minoris precii, ob multa inconcinne barbæque dicta, quod scriptorem ejus ab ævo Sylvestri remotiorem arguat, esse habendam. Allato autem

D 2

hoc

hoc satis gravi causæ suæ præjudicio, non dubitavit tamen Ciampinus, quin ruinoso adeo fundamento totam commentationis suæ de Sacris ædificiis a Constantino M. extructis inolem superimponeret. Ad specialiora omnia hic etiam descendere non vacat, cum idem laudatus TENZELIUS in *Dialog. e. a. p. 97. sqq.* ubi curatiorem quoque posterioris adducti libri recensum iniit, nihil sine justa censura atque animadversione dimiserit. Unicum hoc saltem nobis coronidis loco advertisse liceat, perperam causæ suæ Ciampinum consuluisse, quod decantatam illam, de Constantino M. a lepra per Sylvestrum in S. baptismatis fonte purgato & hinc erecto, multisque donariis in Lateranensi basilica aucto baptisterio, fabulam ex Anastasio suo mordicus adeo asserere, hujusque rei gestæ imaginem ære celatam exhibere conatus sit; quo quidem facile & toties expulso figmento totum ædificium eadem ruina simul corruit. Non possumus, quin egregium aliquod antiquitatis monumentum ex SYNODICO VETERI, quod b. Jo. PAPPUS Argent. 1601. primus edidit, novissime autem Cel. FABRICIUS *Biblioth. Græc. Vol. XI. p. 185. sqq.* inferi denuo curavit, h. l. advocemus, cum hæc & sequens nostra tractatio hoc ipso insigniter prorsus illustretur, nobisque etiam non constet an quisquam hoc argumento in hac causa adhuc usus sit. Describitur autem in laudato isto *Synodico Veteri* sub n. XXIX. Concilium A. 313. Romæ in Laterano celebratum sequenti modo:

Ἡ Σύνοδος θεία καὶ ἱερὰ τοπικῆ, ἡ ἐν Ῥώμῃ, ὑπο
 συναθροισθεῖσα ἐν Ῥώμῃ, ὑπο
 Μιλτιάδου τοῦ ἁγιοτάτου πάπα, ἡ
 καὶ Μάρκου τοῦ ἁγιοτάτου, καὶ
 Κωνσταντίνου Ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ
 ἑπι τῇ ἐνώσει τῶν ἐπισκο-
 πῶν. Ταύτην ἴσιν, καὶ τὴν ἐν Ἀ-
 γελάτῳ, πρὸς ἄλλους συγκαλεσθεῖ-
 σιν
 Synodus divina & sacra pro-
 vincialis, collecta Romæ à Mil-
 tiade sanctissimo Papa, & Marco
 sanctissimo, & Cæciliano Cartha-
 ginis Episcopo, super unione Epi-
 scoporum. Hanc igitur, ut & A-
 gelatensem, Constantinus Ma-
 gnus

ναι ὁ μέγας βασιλεὺς Κωνσταν-
 τίνος, ἀπάρας ἀπο τῆς ἐσπερίαν
 ἐπὶ τὰ εὐα χωρία, ἀμετασρεω-
 τὶ ἀπασι: μὴ τε δεακῶς Σιλ-
 βεστρον ἐπισκοπον ἐν τῷ θρόνῳ
 Ρώμης, ἀλλ' ἐπὶ Μιλτιάδῳ ἀνα-
 χωρήσας: ὅθεν ἀληθές ἐρόν ἐστι
 κρᾶσιν, μὴ βεβαωτιῶσαι ἀυ-
 τόν ἐν Ρώμῃ, ἀλλ' ἐν Νικομη-
 θεία.

Si ex insigni hoc testimonio, quod *ab auctore valde pio, quis-*
quis etiam fuerit, profectum, qui hoc Syndicon temporibus Photii
 Seculo IX. accuratissime confecit, teste Leon. ALLATIO, Au-
 ctore Pontificio, de *Consensu Eccl. Orient. & Occid.* p. 388. & 455.
 argumento iterum negativo concludere luberet, omnem istam
 telam, quam ex Anastasio suo tam operose Ciampinus conte-
 xuit, eadem veritatis specie destruere in proclivi esset. Sed
 illud tantum elicimus, quod prono ex eodem fluit amne; ubi
 tum assertis verbis edocemur, quod Synodus illa iussu Con-
 stantini M. convocata sit, quod quidem testimonium in rem
 modo nostrum utiliter vertemus; tum etiam Constantini di-
 scessus ex Italia, occidentali orbis plaga, circa a. 313. extra
 omnem dubitationis aleam ponitur; cum quo consentiente
 reliquo istius ævi historicorum choro, quod de Constantini
 baptismo Romæ a Sylvestro collato, factisque eam in rem do-
 nariis quibuslibet, imperitoribus libenter vellent persuadere
 Pontificii, tenues evanescit in auras.

§. IV.

Ut igitur hætenus dictis finem tandem imponamus, sicuti
 prætenfam quondam Patrimonii sic dicti Petri, a Constan-
 tino M. factam, donationem dudum pro derelicta habere cœ-
 perunt Pontificii cordatiores, ejusque confictio haut injuria

Johanni cuidam Diacono Sec. IX. Anastasii ævo cœquali, ad-
 scribitur a Frid. SPANHEMIO F. in *Hist. Christian.* p. 1416. Tom.
 I. Opp. ita nec dubitamus, quicquid de Lateranensis basilicæ
 aliorumque in Urbe Roma ædificiorum sacrorum abs Constanti-
 no M. facta vel donatione vel extruptione cum *Ciampino* re-
 centiores nonnulli contendere voluerunt, dubiis istis vel omni-
 no confictis æquiparare originibus. Res namque omnis ad
 eundem fabulæ auctorem redit ANASTASIUM: Primus equi-
 dem Constantinus M. discessu suo, & translatione sedis Imper-
 atorix Byzantium, Episcopis Romanis occasionem atque co-
 piam fecerat, ut ad sublimius quoddam dignitatis fastigium ad-
 spirarent. Quam quidem in rebus seculi arrogatam potentiam,
 cum ex politicis, quæ in promptu sunt, rationibus Carolus M.
 Imperator Occidentis stabilivisset, resque multis nova & in-
 vidia plena haberetur, tum quidem temporis e re esse videbatur,
 ad pridem factas hujusmodi non modo integri territorii, sed &
 peculiarium quorundam munusculorum donationes confuge-
 re, quibus res nova antiquis quodammodo coloribus obduce-
 retur. Quam quidem genuinam Papatus originem & subsecuta
 incrementa recentiori ævo graphice satis depinxit Sam. PUFEN-
 DORFF. in *Introduct. ad Hist. P. I. Cap. ult.* & post eum Theod.
 GIBELLINUS (Matthæus Gœbelius) in *Cæsaropapia Romana*.
 Christ. THOMASIIUS de *Monarchia Papali*, alique.

§. V.

Ido loco circa argumentum nostrum inquirendum no-
 bis venit: *An Concilia, vel Lateranensia vel quæcumque alia, con-
 vocandi jus sit penes solum Papam Romanum?* Ob temporis,
 chartæque huic scriptioni destinatæ angustiam non licet nobis
 esse prolixioribus, ut executiamus omnia, quæ in hanc cau-
 sam a diversæ partis Patronis in utramque disputata sunt, quo-
 rum amplissimum, alioquin syllabum iterum suppeditaret Cel.

FA-

FABRICIUS in *Bibliothec. Græc.* Vol. XI. p. 105. sqq. Historiæ igitur nostræ finibus circumscripti, sequentia tantum monemus: Primo, quod Papa s. Episcopus Romanus Melchiades Concilium illud Lateranum, ex ordine nostro Imum, a. 313. non propria auctoritate, sed jussu duntaxat Constantini Imp. convocaverit, ex claris Synodici Vet. supra producti verbis factis constare potest; quod uti idem Imperator in aliis præterea suo tempore celebratis probe servavit, ita tamen in Universalis Nicæno Concilio a. 325. illustriores hujus sui juris rados adhuc sparsit, dum non modo illud convocavit, sed & Præsidis in in illo vices summa autoritate obiit, teste EUSEBIO in *Vita Const. ant. M.* Lib. III. Cap. 6. sqq. GELASIO CYZIC. in *Act. Conc. Nic.* passim. Quod cum Pontificii ipsi negare haut sustineant, hoc auctoritati Papali præjudicium nullum afferre contendere voluerunt NATAL. ALEXAND. in *Hist. Eccl. Sec. IV.* Diss. XI. & Ant. PAGI in *Critic. Tom. I.* p. 405. sq. quos tamen cum Jo. LAUNOJO in *Epist. ad Haberm. Mommor.* P. VI. & Edm. RICHERIO in *Hist. Concil. Tom. I.* Cap. II, civibus suis, idem admittentibus, compendii causa committimus. Imo ex hoc capite Constantinum M. ejusque successores per longum adhuc temporis intervallum juxta cum Imperatoria dignitate & Pontificis Maximi titulum vicesque sibi vindicasse, non dubitamus asserere, postquam contra negantem hoc JAC. GOTHOFREDUM, in pseudonyma Jo. Pacidii ad Rivetum epistola, totam hanc rem in clariori luce collocavit b. Jo. Audr. BOSIUS in *Dissert. de Pontificatu maximo Imperatorum Christianorum*, Jen. 1656. in 4to. & in *Thesauro Antiquitat. Rom.* Jo. Georg. GRÆVII Tom. V. denuo recus. conf. Jo. Alb. FABRICIUS in *Bibliograph. Antiquar.* Cap. XIII. §. 2. p. m. 444. sq. add. Cl. BUDDEUM Jun. de *Suprem. Potest. princip. in Eccl.* C. II. §. XI. p. 125. sqq. Probavitque idem & paulo ant. Cel. quondam Conr. Sam. SCHURTZ-

SCHURTZFLEISCH. ex Inscriptione antiqua, in Dissert. de *primi Christianorum Imperatoris antiquitatibus* §. XIV. (*) A Constantino paucis ad successores ejus nonnullos progredimur, visuri quasnam illi in conciliorum convocacione partes sibi asseruerint? Missos statim facimus Imperatores Orientis, Regesque ac Principes alios potestate hac suprema nonnunquam usos; nec etiam, quas extra Romanam urbem autoritate caesarea, Romano-Germanorum Augusti, CAROLI, OTTONES, HENRICI, SIGISMUNDI &c. coegerunt Synodos, pluribus morabimur, utpote quorum tanta se nobis multitudo offert, ut numerum illarum vix inire liceat. Illud saltem dispiciemus, num hujusmodi juris quid in ipsa urbe Roma vel basilica Lateranensi ab Augustis nostris sit exercitum? Et hujus etiam vestigia nos statim in concilio, Romae a. 800. habito, deprehendisse nobis videmur. Equidem tum Papa LEO III. scriptam sibi variorum criminum dicam a se amoliturus, tanquam pars concilii, Praefidis vel Directoris munia obire nequibat, sed istis partibus tum per Vicarios, tum postea ipsum praesentem Carolum M. perfunctum esse, ex Concilii actis haut obscure colligitur. conf. praeterea ANASTASIUS in *Vita Leon. III.* p. 183. EGINHARD. in *Vita Carol. M.* Cap. XXVIII. SIGEBERT. Gemblac. ad a. 800. & in primis ANNAL. LAMBECIAN. ad a. 800. n. XXXIII. Tom. II. *Bibliothec. Vindob.* p. 381. Porro OTTO I. cognomine itidem MAGNUS, idem jus concilium Romae a. 963. convocandi & ibidem in Basilica S. Petri praesidendi sibi vindicasse perhibetur in ANNAL. HILDESHEIMENS. ad a. 963. apud Leibnit. T. I. Script. Brunsv. p. 718. add. RHEGINON. & LUITPRANDI continuat. ad h. a. Quid quod idem Imperator in sequentibus etiam nonnullis, circa idem tempus Romae celebratis, conciliis praesens, hujusmodi sibi partes asseruerit, ex Actis istorum Concil. liquet. Denique HENRICUM IV. Impera-

peratorem, turbata quidem reipublica exemplum, vid. Georg. SCHUBARTI Diff. pecul. Jen. 1680. in scenam producimus, qui inter medias Papæ Romani tribulationes convocandi tamen Concilium, idque Romæ in ipso Laterano ad a. 1102. celebrandum, animum sibi sumsit; quamvis deinde ipse, Papæ infidiis atque persecutionibus se inferiorem fore præsentiens, haut comparuerit, testante hoc auctore fide digno & gravissimo CONRADO a Lichtenau, Abbate Urspergens. in *Chronic.* ad a. 1102. Mittimus reliqua, si forte & in sequioribus temporibus reperiantur hujus rei documenta: ex hac exemplorum illustri triade nos satis commonstrasse existimantes, quod jus Concilia tum Romæ tum in ipso Laterano convocandi, penes Romanæ sedis Præfatos solos non semper extiterit.

(*) *Aut omnino fallimur, aut Pontificatum huic maximum iterum in animo habuit gloriosissimus quondam Imperator, MAXIMILIANUS I. Hic enim, quod dignitatem Papalem, Julio II. 1511, graviter decumbente, reapse ambierit, at Papa dein restituto, ipsius tamen coadjutor fieri serio concupierit, nos dubitare non sinunt literæ manu ipsius propria ad Paulum Lichtensteinium & filiam Margaretham exaratae, quarum exempla leguntur tum alibi tum in Epist. Lud. XII. Gall. Regis, gallice Bruxell. 1712. IV. Vol. in 8vo edit. vid. Tom. III. p. 324. & Tom. IV. p. 2. injicitque præterea hujus rei mentionem gravis scriptor, Jo. MARIANA. Rer. Hispan. Lib. XXX. C. 5. cons. huc Pet. BAYLE Response aux questions d' un Provincial Tom. II. C. 124. Jo. MASSON. Hist. Critiq. de la Republ. des Lettr. Tom. IV. p. 327. sqq. itemque Cel. Ern. Sal. CYPRIANI Diff. pecul. de Maximiliano I. Pontificatum maximum affectante. Coburg. 1710. Quando vero idem BÆLIUS in Lexic. Hist. Critico Tom. I. p. m. 918. (not. X) de CAROLO V. Imp. etiam affirmare videtur, quod & ipse Papatum affectarit, imo*

E

eundem

eundem domui Austriacæ hereditarium reddere voluerit, minus nobis certum atque exploratum habetur, cum tanta rei nulla vestigia deprehendantur apud auctores istius ævi, qui alicujus existimationis sunt, totaque nitatur relatio fide Pet. de Bourdeille, sub nomine Abbatis de BRANTOMB noti, scriptoris sequioris & iniquioris etiam partibus Austriacis, conf. de ejusd. memoriis Illust. Jo. Burch. MENCKE de Comment. Hist. 2. VI. p. 13.

§. VI.

Devolvimur ad tertiam haut minoris momenti quæstionem, hoc etiam commode loco examinandam: *An Concilia quadam Lateranensia, æque cum aliis nonnullis, pro Universalibus s. Oecumenicis sint habenda?* Equidem de justis Conciliorum generalium s. Oecumenicorum criteriis & requisitis constituentibus disputationem Theologis decidendam relinquimus; contra historico duntaxat filo inhærentes, quid vulgo ex diversæ religionis addictorum placitis statuatur, commemoraturi. Sic autem primo IV. dantur Concilia, quæ Ecclesia tam Orientalis, tum Occidentalis eaque & Romano Pontificia & Protestantium Lutherano Evangelica consensu unanimi agnoscit oecumenica: I.) NICÆNUM, II.) CONSTANTINOPOLITANUM Ium. III.) EPHESINUM. IV.) CHALCEDONENSE. Dantur porro IV. quæ Universalia suscipit Ecclesia Christianorum Orientalis: I.) CONSTANTINOPOLITANUM Iidum II.) TRULLANUM. III.) NICÆNUM Iidum. IV.) CONSTANTINOPOLITANUM IIItum. Posthæc Ecclesia Occidentalis Pontificia XII. insuper Concilia Oecumenicorum titulo maectat. I.) LATERANENSE Ium. a. 1122. II.) LATERANENSE Iidum. a. 1139. III.) LATERANENSE IIItum. a. 1179. IV.) LATERANENSE IVtum. a. 1215. V.) LUGDUNENSE Ium. a. 1245. VI.) LUGDUNENSE Iidum. a. 1274. VII.)

VII.) VIENNENSE. a. 1511. VIII.) CONSTANTIENSE. a. 1414.
 IX.) BASILEENSE. a. 1431. X.) FLORENTINUM. a. 1439.
 XI.) LATERANENSE Vtum. a. 1512. XII.) TRIDENTINUM.
 a. 1545. sqq. Hujusmodi Universalium Conciliorum indicem
 confecit quoque Cel. FABRICIUS, in laudato saepe *Biblioth.
 Graec. Vol. XI*mo p. 112. sq. qui & ibidem observavit, Laurent.
 BRANCATUM, dictum Cardinalem de Laurea, in sua *Canono-*
num Epitome inter Concilia generalia omittere BASILEENSE
 illud; quod etiam faciat cum CONSTANTIENSI Rob. BEL-
 LARMINUS *Lib. I. de Concil.* Cap. 5. Denique & ab Ecclesia
 Gallicana nec FLORENTINUM, nec LATERANENSE Vtum
 pro Universalibus haberi, notat e Jo. LAUNOJO P. VIII. E-
 pist. XI. p. 736. sqq. Sicuti ergo inter ipsos Pontificios de cer-
 to Universalium Conciliorum suorum numero non adeo con-
 venit; ita nec nobis id vitio vertent, quod in suscipiendis Conci-
 liorum sibi peculiariū decretis nos difficiliore adeo offendant.
 Est hoc coetui cuilibet relinquendum, qua ille ad SS. normam
 confecta fidei morumque formula velit adstringi. Nec nostrae fi-
 dei symbola Pontificiis obtrudimus; egregieq; quondam b. AU-
 GUSTINUM, Hippon. Praesulem, *contra Maximinum Arianum*
Lib. III. C. XIV. th. 6. pronunciaffe arbitramur: *Sed nunc ego nec*
Nicenum, nec tu debes Ariminense, tanquam praedicatoris
proferre Concilium. Nec ego illius auctoritate, nec tu illius deti-
neris: Scripturarum auctoritatibus, non quorumque propriis, sed
utrisque communibus testibus, res cum re, causa cum causa, ra-
tio cum ratione concertent. &c. Quibus in suis partibus muta-
 tis verbis, de hoc nostrates inter & Pontificios *disensu*, forte
 haut incongrue uti licebit.

§. VII.

Erat jam quarto hoc loco animus, *qua vel commoda vel*
inconmoda rei Christiana ex Lateranensibus conciliis usque semper
 E 2 *acces-*

acceserint? paulo uberius excutere; quanquam enim Cel. **BUDEUS** in sœpe cit. commentatione hoc sibi argumentum peculiare fecerit, ut de Conciliis Lateranensibus rei Christianæ noxiis præciperet; non tamen illud ipsum adeo quoque exhaustum est, ut aliqua etiam seges nobis haut relicta sit. Ita enim peculiaris Ecclesiæ Romanensis dogmata, v. c. de confessione auriculari, de Transubstantione & quæ non? in Lateranensibus subinde Conciliis vel exclusa vel etiam stabilita offendimus. De quibus tamen cum dicendi materia sit prolixior, restetque præterea insignis adhuc pragmaticarum observationum farrago, de pompis nempe atque ceremoniarum solemnibus, in Lateranensi templo vel olim vel etiamnum obiri solitis, de aliis huic affinis, Comitiva, puta, Lateranensis palatii, ordine equitum S. Johannis Laterani, aliisque ex hujus rei originibus facile derivandis. Harum rerum omnium cumulum, cum jam plagularum huic disquisitioni destinatarum spacium expletum sit, peculiari & iteranda de hoc argumento commentationi servare volumus, huic, siquidem ad palatum fuerit, aliquando jungendam.

§. VIII.

Ad ultimum exquirere haut forte ingratum foret: *Quid bona frugis in rem Christianam, a Papa hodierno Benedicto XIII. celebratoque ab eodem Concilio Lateranensi novissimo, expectandum sit?* Sed & hanc quæstionem impeditiorem cernimus, ut ad illam rotunde satis responderi queat. Estque præterea ex eorum numero, quæ a futuris adhuc & fortuitis nonnunquam casibus pendent, quarum velle determinare eventus, periculosa plenum opus alexæ est. Illud saltem pronunciare non dubitamus; haut facile fore sperandum, internam Papatus faciem vel nunc vel posthac iri mutatum; Papam quoque modernum, cæteroquin forte bonum Virum, rebus tamen maximis innovandis impa-

imparem haut injuria judicamus. Characterem enim ejus, col-
latis iis, quæ in dies circumferuntur, relationibus, haut infeli-
citer nobis expressisse videtur Diarii Historici Auctor, quod Gal-
lice sub tit. *Lettres Historiques* singulis mensibus Amstelodam.
prodit, cujus verbis ex mens. Nov. 1725. p. 479-481. eundem
hic coronidis loco subjicimus:

„Le Pape d' aujourd'hui est une ample matiere à retracta-
tion. Les Historiens sincerés, tels que je fais profession d'e-
tre, sont obligés, d'en faire de tems en tems à son sujet. En
voici une que vous jugerez necessaire. Je vous ai dit, que le
St. Pere avoit repris la vie de Cardinal, & que Msr. COSCIA,
sa creature, vivoit en Pape. Cela ne' est pas exactement vrai.
Ils vivent en Papes tous les Deux; mais ils en ont partagé
les fonctions. On a fait deux lots de la Papauté: le Cardinal
comme Cadet a choisi la sienne, & ils lui est echu *regere &*
conservare. Le voila donc qui dirige. Il est vrai, qu' au lieu
de conserver, il detruit; mais un peu de patience. Il fait
déja la moitié de sa charge. C' est beaucoup; il y a bien des
gens, qui ne font pas le quart de la leur.

„Le lot du Pape est *benedicere & predicare*. C' est a dire,
qu' on lui donne tout liberté de dire son Breviaire; de re-
pandre à grands flots d' onctueuse benedictions; d' aller man-
ger au refectoire des Dominicains en habit de simple Reli-
gieux: on lui abandonne gracieusement plusieurs autres me-
nus Privileges, qui l' amusent; mais lors qu' il est question
de doctrine, ces têtes humblement courbées sous le bras, qui
les benit, se redressent avec une indocilité peu respectueuse,
& se tourne vers le Cardinal *Coscia*, a qui seul il convient de
diriger & de conserver l' usage, ou est la cour de Rome de
couvrir les fautes d' un Pape par d' autres fautes.

„Cette particularité servira peut etre un jour, lors qu' il
sera

„ sera question de canoniser Benoit XIII. si ses adversaires lui
 „ reprochent, d' avoir sietri la doctine de S. Augustin, & de
 „ St. Thomas, en confirmant un Bulle, qui en enseignoit une
 „ toute contraire, d' avoir excité en divers Ordres une perse-
 „ cution contre de saints Religieux, que l' on a reduits à rien
 „ leur foi, ou à l' enuir de leurs Cloitres comme des pro-
 „ scriptions; d' avoir laissé triompher dans un Concile tenu a Ro-
 „ me en sa presence une doctine reprouvée par l' ancienne
 „ Eglise, & quantité d' autres abus de l' autorité Pontificiale:
 „ les Apologistes de ce Pape n' auront qu' à repliquer, que tout
 „ cela n' est point de lui; que ne lui appartenoit que de benir,
 „ & de prêcher la pieté par des moeurs exemplaires; que d'
 „ autres dirigeoient, envoioient des Brefs, decidoient les points
 „ de doctrine &c. Et que c' est à eux, qu' il en faut deman-
 „ der compte. Vous voyez, combien cela lest justificatif.

Hucusque Gallus, & Tantum nos hac vice de
 Conciliis Lateranensibus.

ULB Halle
004 367 324

3

H. vic. 2. num. 14

8
EX HISTORIA ECCLESIASTICA
DE
**CONCILIIS LA-
TERANENSIBUS**

1726, 1 14

IN HOLSATORUM INCLYTA ACADEMIA
EX
CONSTITUTIONE FRIDERICIANA
PRAESIDE

PHILIP. FRID. HANE,

P. 12.

PHILOS. DOCT. HIST. ECCLES. ET PROFAN.
PROF. PUBL. ORD. ATQUE ORDINIS SUI
p. t. DECANI

PUBLICE DISSERET

RESPONDENS

JOH. HENR. TWIETMEYER,

ROSTOCH.
PHIL. ET THEOL. STUD.

ANNO MDCCXXVI. AD DIEM VI. AUGUST.

H. L. Q. C.

KILIAE,
LITTERIS JOHANNIS CHRISTOPHORI REUTHERI,
ACAD. TYPOGR.

